

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Szczecin, dnia 04.02.2025 r.

Poz. 480

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR P-1.4131.46.2025.AS WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

z dnia 30 stycznia 2025 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, poz. 1572, poz. 1907, poz. 1940)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr VII/62/2024 Rady Miejskiej w Moryniu z dnia 23 grudnia 2024 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt osoby bezdomnej w schronisku dla osób bezdomnych lub w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

Uzasadnienie

W dniu 23 grudnia 2024 r. Rada Miejska w Moryniu podjęła uchwałę Nr VII/62/2024 w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt osoby bezdomnej w schronisku dla osób bezdomnych lub w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie akt ten wpłynął w dniu 3 stycznia 2025 r.

Materialnoprawną podstawę badanej uchwały stanowi art. 97 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej¹⁾, zgodnie z którym Rada powiatu lub rada gminy w drodze uchwały ustala, w zakresie zadań własnych, szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Bezsprzecznie, z przepisu tego wynika kompetencja rady miejskiej do określenia zasad, na jakich osoby przebywające w schronisku dla osób bezdomnych ponosić będą opłaty za pobyt w tym ośrodku wsparcia, przy czym uprawnienie to powinno być realizowane z uwzględnieniem norm ustawowych obowiązujących w tym zakresie.

Zgodnie z art. 97 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej Opłatę za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach treningowych lub wspomaganych ustala podmiot kierujący w uzgodnieniu z osobą kierowaną, uwzględniając przyznany zakres usług. Osoby nie ponoszą opłat, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego. Z kolei, w myśl art. 97 ust. 1a tej ustawy W przypadku osoby bezdomnej skierowanej do schroniska dla osób bezdomnych albo schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi nie ma zastosowania ust. 1 zdanie drugie. Jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego, opłata nie może być wyższa niż 30% dochodu osoby samotnie gospodarującej lub dochodu na osobę w rodzinie osoby skierowanej do schroniska dla osób bezdomnych, a w przypadku schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi nie może być wyższa niż 50% tego dochodu. A zatem, osoba bezdomna obligatoryjnie ponosi opłatę za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych albo w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Ustawodawca przewidział jednak ochronę dla osób o niskich dochodach ustalając górną granicę odpłatności dla osób, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

¹⁾ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1283 z późn. zm.).

Analiza treści uchwały Nr VII/62/2024 prowadzi do wniosku, że Rada Miejska w Moryniu w sposób nieprawidłowy zrealizowała swoje uprawnienie wynikające z przywołanych unormowań.

W §3 i w § 4 ww. aktu Rada określiła wysokość odpłatności ponoszonej przez osoby skierowane do schroniska dla osób bezdomnych oraz do schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Odpłatność ta jest zróżnicowana w zależności od poziomu osiąganego przez beneficjenta dochodu. W zamieszczonych w tych postanowieniach tabelach organ stanowiący Gminy Moryń określił przedziały dochodu osoby bezdomnej w stosunku do kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej oraz przyporządkował im procentowe wskaźniki odpłatności za pobyt w schronisku liczone od dochodu osoby bezdomnej, uwzględniając przy tym zastrzeżenie z art. 97 ust. 1 a zdanie drugie ustawy o pomocy społecznej co do maksymalnej dopuszczalnej odpłatności ponoszonej przez osoby nieprzekraczające kryterium dochodowego. Zdaniem organu, w sposób nieprawidłowy jednak Rada Miejska w Moryniu ustaliła odpłatność dla niektórych beneficjentów. Z wiersza 6. tabel zamieszczonych w § 3 i w § 4 uchwały Nr VII/62/2024 wynika, że osoby osiągające dochód powyżej 250% kryterium dochodowego ponosić będą odpłatność za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych lub w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi w wysokości równej 100% ich dochodu. Tym samym, osoby te zostały pozbawione całkowicie jakichkolwiek środków finansowych, którymi mogą swobodnie dysponować.

Jak słusznie zauważył Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach w wyroku z dnia 4 grudnia 2024 r., sygn. akt. II SA/GL 1283/24, zapadłym w podobnej sprawie: *Taki stan rzeczy przeczy w rzeczywistości założeniom, które mają być realizowane ustawą o pomocy społecznej, tj. udzielaniu pomocy mającej na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2 ust. 1 u.p.s.). (...) takie uregulowanie wysokości opłaty jest sprzeczne z konstytucyjną zasadą równości zawartą w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP. Stanowi ona, że wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Tymczasem analiza poszczególnych wariantów stawek opłat pozwala na stwierdzenie, że poza tą określoną pod pozycją 6 tabeli, że są one ustalane w taki sposób, że pozostawia się świadczeniobiorcy część dochodu do jego dyspozycji. Inaczej jest w odniesieniu do osób, których dochód przekracza 300% kryterium dochodowego. Ustalenie opłaty w wysokości odpowiadającej dochodom pozbawia świadczeniobiorcę jakichkolwiek środków na zaspokajanie innych niż mieszkaniowe potrzeb. Jednocześnie brak jest przesłanek, które uzasadniałyby taką dyskryminację osób tylko z tej racji, że dysponują większymi dochodami. W świetle cyt. orzeczenia ustalenie przez Radę Miejską w Moryniu zasady, że osoby bezdomne, których dochód przewyższa 250% kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, cały swój dochód muszą przeznaczyć na opłatę za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych, uznać trzeba za działanie dyskryminujące i naruszające konstytucyjną zasadę równości oraz wynikającą z art. 3 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej zasadę wspierania osób w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.*

W tym stanie rzeczy, za niezgodne z prawem uznać trzeba wiersz 6 tabeli zamieszczonej w §3 i wiersz 6 tabeli zamieszczonej w §4 uchwały Nr VII/62/2024 oraz stwierdzić, że uchwalając przepisy w tym brzmieniu Rada Miejska w sposób niewłaściwy zrealizowała delegację art. 97 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej. Niewystarczające jest jednak wyeliminowanie z obrotu prawnego tylko ww. wadliwych postanowień, bowiem na skutek takiego zabiegu przedmiotowa uchwała stałaby się niekompletna, z uwagi na brak regulacji dotyczących ponoszenia odpłatności za pobyt w schroniskach dla osób bezdomnych przez wszystkie kategorie beneficjentów, w tym przez osoby o dochodach przewyższających poziom 250% kryterium dochodowego.

W tej sytuacji konieczne i w pełni uzasadnione jest stwierdzenie nieważności uchwały Nr VII/62/2024 Rady Miejskiej w Moryniu z dnia 23 grudnia 2024 r. w sprawie *ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt osoby bezdomnej w schronisku dla osób bezdomnych lub w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi* w całości.

Na rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie. Skargę wnosi się do Sądu za pośrednictwem Wojewody Zachodniopomorskiego, w terminie 30 dni od dnia doręczenia przedmiotowego rozstrzygnięcia.

z up. Wojewody Zachodniopomorskiego

Bartosz Brożyński
I Wicewojewoda Zachodniopomorski